

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Tomina Raisa,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Tomina Raisa împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Sîngerei cu privire la anularea actului administrativ și obligarea emiterii actului administrativ favorabil,

împotriva deciziei din 19 martie 2024 a Curții de Apel Chișinău

(Dosarul nr. 3ra-707/24)

NR. PIGD 2-23042973-01-3ra-12082024)

Recursul este vădit neîntemeiat. Art. 246 alin. (2) lit. h) din Codul administrativ. Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel nu constituie un temei de casare a deciziei contestate.

Au examinat anterior cauza judecătorești: Instanța de fond: G. Cazacu
Instanța de apel : G. Mîra, A. Bostan, G. Dașchevici

2 aprilie 2025

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului depus de Tomina Raisa,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Diana Stănilă,

Ion Malanciuc, *judcători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 25 ianuarie 2023, Tomina Raisa a depus la acțiune împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Sîngerei solicitând obligarea recalculării pensiei pentru limită de vârstă stabilită până la 1 ianuarie 1999, cu indexarea pensiei pe perioada anului 2008 până în prezent.

2. În motivarea acțiunii a invocat că, fiind locuitoare a localității Mihailovca raionul Sîngerei, a lucrat în colhoz din anul 1968, reorganizat în sovhozul „Mihailovca”, stagiul de munca constituie 39 de ani.

3. În luna octombrie 2008 a prezentat toate actele, certificatele de salariu, etc., pentru acordarea pensiei pentru limita de vârstă. Conform deciziei privind acordarea pensiei pentru limita de vârstă din 5 noiembrie 2008, nr. 14/2008/3592, i-a fost stabilită o pensie pentru limita de vârstă în suma de 593,51 lei.

4. Nu este de acord cu suma pensiei calculate din motivul că, conform deciziei indicate supra în analiza sumei pensiei este indicat că suma pensiei înainte de 1/1/1999 este de 721.67 lei, iar suma totală din experiență este de 593,51 lei. Este un calcul total greșit, deoarece nu poate fi pensia stabilită în 2008 mai mică decât cea stabilită la 1/1/1999.

5. Totodată nu este de acord cu calculele la indexarea pensiei stabilite în suma de 593,51 lei, deoarece pensia nu a fost stabilită corect, fiind mai mică cu 128,16 lei. Mai mult ca atât, în anul 2017 a avut loc valorizarea, dar deoarece pensia reclamantei era mica, nu a fost valorizată.

6. Reclamanta a indicat că a adresat o cerere verbală la CTAS Sîngerei pentru recalcularea pensiei pentru limita de vârstă, astfel că la 15 decembrie 2022 a primit răspunsul cu nr. 11/22, precum că calculul pensiei constituie 2 278,80 lei, care a fost efectuat în conformitate cu Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, nefiind de acord cu răspunsul dat de CTAS Sîngerei.

7. Tomina Raisa a solicitat obligarea CTAS Sîngerei să recalculeze pensia pentru limită de vârstă stabilită până la 1 ianuarie 1999, cu indexarea pensiei pe perioada anului 2008 pînă în prezent.

8. Prin încheierea Judecătoriei Bălți, sediul Central din 30 ianuarie 2023, s-a dispus transmiterea acțiunii înaintate de Tomina Raisa instanței de judecată competente – Judecătoria Chișinău sediul Râșcani.

9. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 25 septembrie 2023, a fost admisă parțial acțiunea depusă de Tomina Raisa.

10. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale de a indexa în beneficiul reclamantei Tomina Raisa, pensia pentru limită de vârstă stabilită din anul 2008 până la data intentării prezentei acțiuni, conform legii. În rest, pretențiile au fost respinse ca fiind neîntemeiate.

11. La 2 octombrie 2023, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 25 septembrie 2023, solicitând casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi decizii prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

12. La 7 noiembrie 2023, Casa Națională de Asigurări Sociale a prezentat motivarea apelului, solicitând casarea hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi decizii privind declararea inadmisibilității acțiunii sau respingerea integrală a acesteia ca neîntemeiată.

13. Prin decizia din 19 martie 2024 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

14. S-a casat integral hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 25 septembrie 2023 și s-a emis o nouă decizie sub formă de încheiere, prin care s-a declarat inadmisibilă acțiunea înaintată de Tomina Raisa, din motiv că nu sunt întrunite condițiile prevăzute la art.208 din Codul administrativ – nerespectarea procedurii prealabile.

15. În motivarea soluției sale instanța de apel a reținut că, la sesizarea instanței de judecată cu prezenta acțiune, intimata nu a ținut cont de prevederile art. 40 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, în conformitate cu care: (1) Decizia privind stabilirea dreptului la pensie sau respingerea cererii de pensionare, privind reținerile din pensie sau încasarea sumelor plătite în plus poate fi contestată la Casa Națională de Asigurări Sociale. (2) În caz de dezacord cu decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, aceasta poate fi atacată în instanța de judecată, în conformitate cu prevederile Codului administrativ.

16. Instanța de apel a conchis că, în cazul dezacordului cu refuzul CTAS Sîngerei de a efectua recalcularea/reexaminarea pensiei, petiționara urma să conteste actul respectiv la Casa Națională de Asigurări Sociale, iar ulterior, în caz de dezacordului cu decizia CNAS, să inițieze acțiune în instanța de judecată.

17. Procedura respectivă este reglementată prin Lege specială, iar reclamanta nu a întreprins careva acțiuni în acest sens, adresându-se direct în instanța de judecată.

18. Instanța de apel a reținut aplicabile prevederile art. 207 alin. (2) lit. f) din Codul administrativ și art. 208, 162-169 și 19 din Codul administrativ.

19. La 5 august 2024, Tomina Raisa a depus recurs motivat împotriva deciziei din 19 martie 2024 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și menținerea a hotărârii instanței de fond.

20. În motivarea recursului a susținut că, concluzia instanței de apel cu referire la art. 208 Cod administrativ este eronată, deoarece la caz procedura prealabilă a fost respectată.

21. Instanța de apel a aplicat și interpretat eronat a normele de drept material aplicabile speței.

22. Examinând cauza, instanța de apel nu a ținut cont de prevederile art. 40 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii.

23. Recurentul consideră că, la examinarea în ordine de apel a cauzei instanța a pronunțat o hotărâre bazată pe aprecierea nerezonabilă a probelor, motiv pentru care consideră că decizia Curții de Apel Chișinău din 19 martie 2024 este pasibilă casării.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

24. Art. 244 alin. (1) Cod administrativ prevede următoarele:

„(1) Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

37. Art. 245 Cod administrativ relevă că:

„Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.”

38. Art. 245¹ din Codul administrativ prevede că:

”(1) Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit. c) și d) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

(3) Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin.(1) lit.d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate

probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.”

39. Art. 246 alin. (1) și (2) Codul administrativ prevede că:

”(1) Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Alineatul (2) al aceluiași articol statuează la lit. h) că, recursul se declară inadmisibil în special când recursul este vădit neîntemeiat.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

40. Referitor la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că decizia motivată a instanței de apel a fost notificată recurentului la data de 10 iunie 2024, prin intermediul poștei electronice, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la dosar (f.d.93).

41. Cererea de recurs a fost depusă la data de 05 august 2024. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, consideră că recursul este depus cu respectarea prevederilor art. 245 din Codul administrativ.

42. Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/ inadmisibilitatea recursului urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeuri concludente și serioase. Astfel, normele pre citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

43. În această ordine de idei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

44. Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

45. Instanța de recurs atestă că motivele de casare, invocate în recurs, nu relevă temeiuri justificate care să convingă că există o aparență privind interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

46. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Tomina Raisa, conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de chemare în judecată, care au fost analizate de către Curtea de Apel fiind apreciate în mod corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

47. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ.

48. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată.

49. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicării eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chișinău, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

50. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

51. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

52. Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

53. Din aceste motive, în conformitate cu art. 230 și art. 246 alin.(2) lit. h) din Codul administrativ,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de Tomina Raisa.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc